

soite

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Mellersta Österbottens välfärdsområde

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Hoitaa, palvelee ja pelastaa

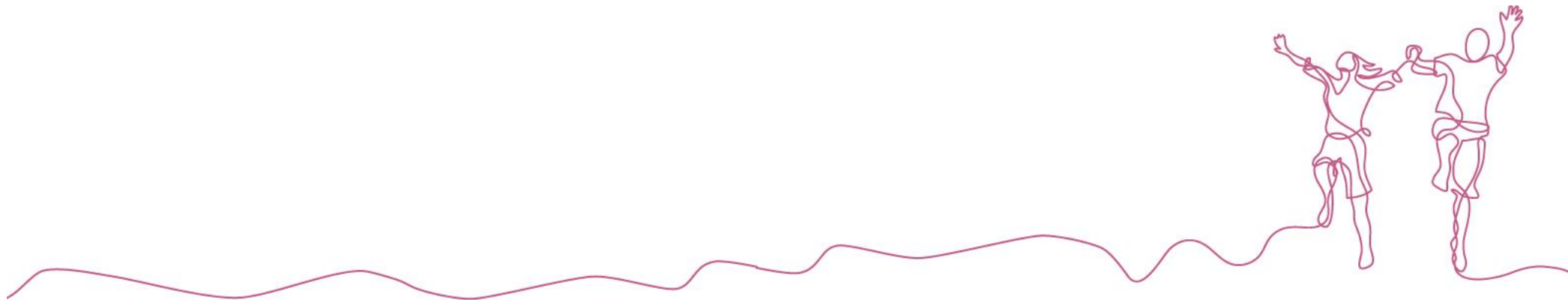

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Palvelustrategia 2022-2025

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Palvelujen toteuttamisen lähtökohdat ja reunaehdot
3. Palvelujen toteuttamisen painopisteet
4. Palvelustrategian toteuttamisen arviointi ja seuranta

Johdanto

Palvelustrategiatyön aikataulu

▲ Ohjausryhmä

Tausta: Hyvinvointialuestrategian osana laaditaan palvelustrategia – Palvelustrategian ensisijaisena tavoitteena on määritellä, miten palvelut toteutetaan alueella

Lainsäädännössä on merkitty vaateita palvelustrategian sisällölle

Hyvinvointialuestrategia

(Laki hyvinvointialueesta 4 §)

Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) Pitkän aikavälin tavoitteet hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen
- 2) **Palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset:** Tällä tarkoitetaan erityisesti hyvinvointialueen palvelutuotantostrategiaa, jossa linjataan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamiseen, hankintoihin sekä palvelujen laatuun ja vaikuttavuuteen, omistajaohjaukseen ja palvelumarkkinoiden kehittämiseen liittyviä näkökohtia
- 3) Hyvinvointialueen tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- 4) Omistajapolitiikka
- 5) Henkilöstöpolitiikka
- 6) Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 22 §)

Soten palvelustrategia

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 11 §)

Palvelutasopäätökset pelastustoimi ja ensihoito

Palvelustrategian ensisijaisena tavoitteena on määritellä miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan hyvinvointialueen alueella

Palvelustrategiassa tulee ottaa huomioon / linjata:

1. Järjestämisvastuulle kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet

2. Tavoitteet sille, miten palvelut toteutetaan
ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet ja paikalliset olosuhteet

3. Strategiassa on tarkasteltava periaatteita palvelujen saatavuudelle ja saavutettavuudelle sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Palvelustrategian sijoittuminen strategiakokonaisuuteen

Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän **hyvinvointialuestrategian** ja siinä päätettyjen toiminnan talouden pitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti.

Soten palvelustrategia laaditaan osana hyvinvointialuestrategiaa. Se asettaa tavoitteet sote-palvelujen toteuttamiselle.

Syksyn 22 valmistelussa olevat asiakirjat

Muut asiakirjat

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialuestrategia

Strategiset tavoitteet

Kriittiset menestystekijät

Maailman megatrendit

Toimenpiteiden painopisteet ja tavoitteet

Soten palvelustrategia

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Talousarvio ja taloussuunnitelma

Keskeiset toimintaohjelmat

Digi

Toimitilat

Omaavointa

Henkilöstö

Sosiaalihuollon palvelukriteerit

Hyte

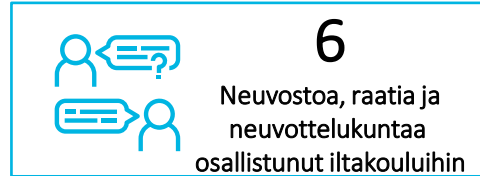
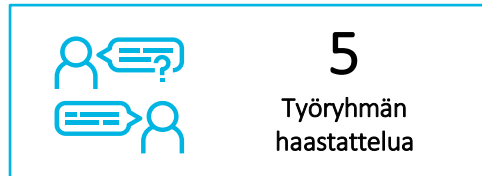
Yta-sopimus

Viestintä ja markkinointi

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma

Osallisuus

Palvelustrategian ohjaavat periaatteet: Työryhmien haastatteluissa ja iltakouluissa korostuivat toimivien hoitoketjujen, monikanavaisen palvelutuotannon ja yhteistyön merkitys

Haastatteluissa ja iltakouluissa on kerätty näkemystä hyvinvointialueen palvelustrategian lähtökohdista: Nykytilan ongelmakohdat ja tulevaisuuden toiveet sekä tavoitteet

Haastatteluissa ja iltakouluissa nousseita nostoja palvelustrategiaan liittyen:

- *Tiedon heikko kulku ammattilaisten välillä*
- *Riittävä henkilöstö/varahenkilöstö*
- *Tarjotaan myös muita kuin digitaalisia palveluita*
- *Riittävä palvelusaatavuus pikkukunnissa*
- *Vahvat ja laajat yhteistyökontaktit*
- *Yhteistoimintaa rajapinnoilla kuntien ja järjestöjen kanssa*
- *Panostetaan matalankynnyksen palveluihin, jalkautumiseen asiakkaan lähelle ja lisätään etä- ja chatpalveluita*
- *Perheiden monimuotoisuus tulee näkyä palvelustrategiassa*

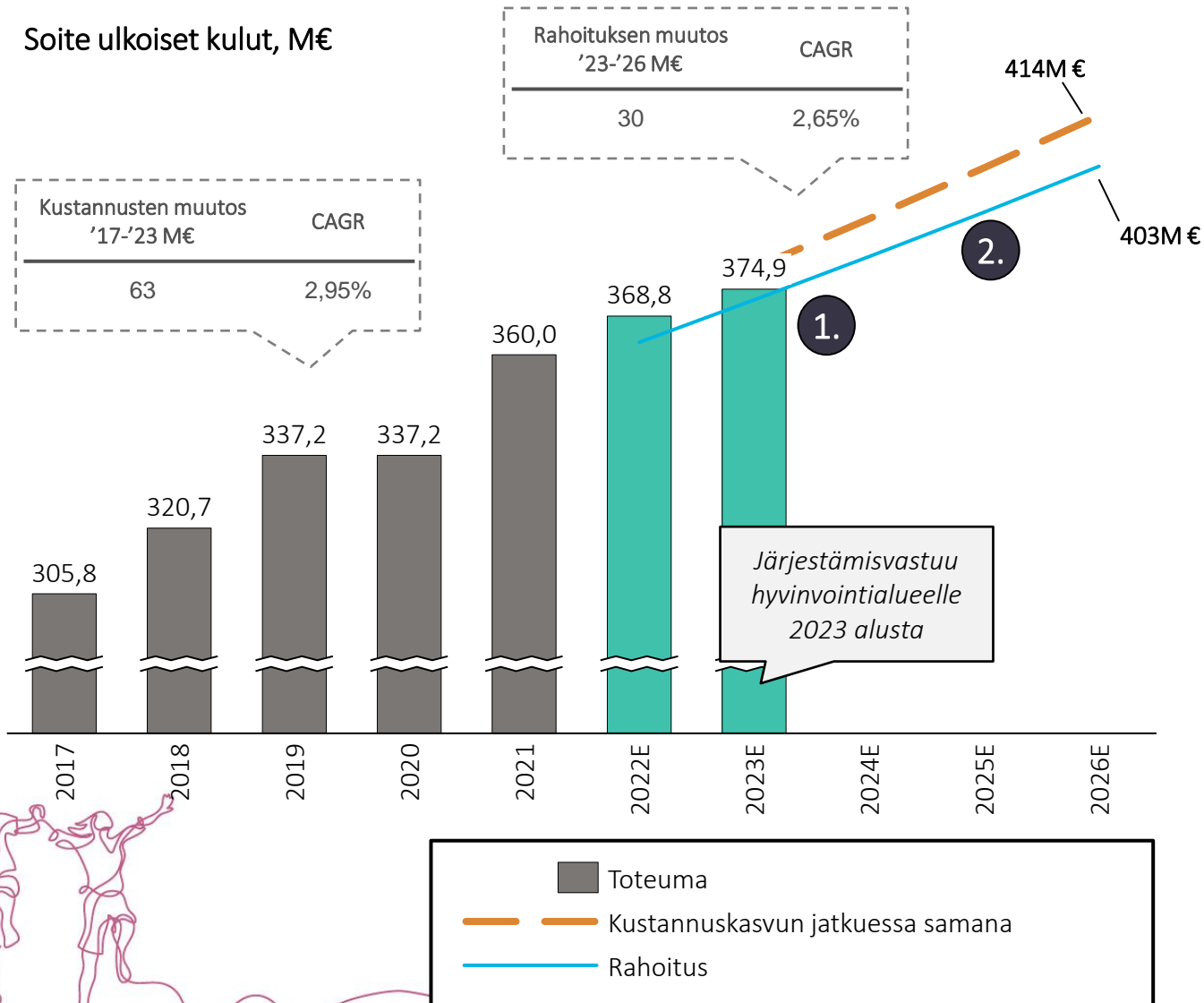
Palvelujen toteuttamisen lähtökohdat ja reunaehdot

Iso kuva: Kustannukset kasvavat yli rahoituksen

Soten
kustannukset

Soite ulkoiset kulut, M€

1. Tarve lyhyen tähtäimen tehostamis- ja säästötoimenpiteisiin, sillä talousarvio vuodelle 2023 on alijäämäinen ja tulee korjata 3 vuoden sisällä.
2. Tarvetta keskipitkän aikavälin palvelurakenteellisiin ja toiminnallisiin muutostoimenpiteisiin, sillä rahoituksen ennustetaan kasvavan hitaammin historialliseen kustannusnousuun nähden.

Keski-Pohjanmaan erityispiirteitä

Alueen vahvuuksia

1. vähiten yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä (% vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä, 2021)

1. eniten alueella työssä käyviä, joilla toimialana sosiaali- ja terveydenhuolto (/ 10 000 asukasta, 2020)

1. vähiten kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0-17-vuotiaita, joiden sijoituspaikkana laitos (% kodin ulkopuolelle sijoitetuista, 2021)

1. korkein syntyvyys (yleinen hedelmällisyysluku, 2020)

2. vähiten apua riittämättömästi saaneita (%-osuus väestöstä, 2020)

3. vähiten vaikeasti työllistyviä (rakennetyöttömyys, % 15 - 64-vuotiaista, 2021)

3. matalin työttömyysaste (2021)

3. pienin alkoholikuolleisuus (/ 100 000 asukasta, 2020)

Alueen haasteita

1. eniten erikoiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja, (ikävakioitu väestöosuus %, 2021)

1. eniten alle 16-vuotiaita vammaistuen saajia (/ 100 000 vastaavan ikäistä, 2021)

2. eniten lonkkamurtumia 65 vuotta täyttäneillä (% vastaavan ikäisestä väestöstä, 2021)

4. eniten mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneita 18-24-vuotiaita (/1000 vastaavan ikäistä, 2021)

4. eniten somaattisen erikoissairaanhoidon vuodeosastopäiviä 18 vuotta täyttäneillä (/ 1000 vastaavan ikäistä, 2021)

4. eniten perusterveydenhuollon avosairaanhoidon vastaanoton asiakkaita (/1000 asukasta, 2021)

Asukkaiden etä- ja digipalveluiden käyttö

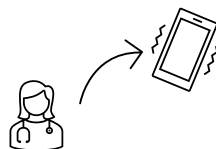

60 % korvannut fyysisen käynnin etä- tai digiasioinnilla (viimeisen 12kk aikana)

Asukkaiden digitaidot:

92 % käyttää internetiä

86 % käyttää mobiilisovelluksia

Asukkaiden valmius vaihtaa paikan päällä tapahtuva käynti etäpalveluun:

63 % valmis vaihtamaan asioinnin hoitajan luona etäpalveluun (yli 70-v vastaajista 48%)

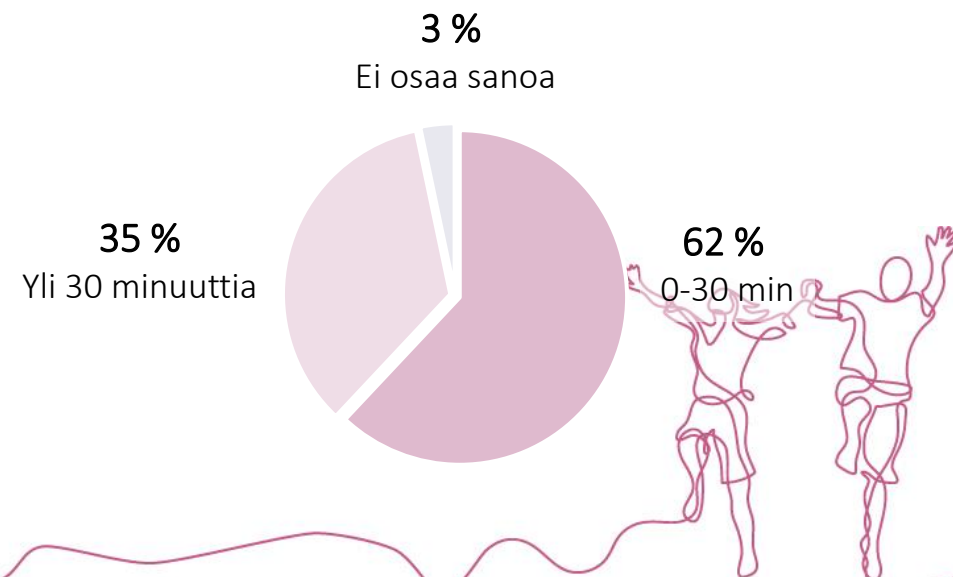
50 % valmis vaihtamaan asioinnin lääkärin luona etäpalveluun (yli 70-v vastaajista 41%)

Asukkaiden näkemys fyysisestä palveluverkosta

91 % kertoo asuvansa 20 minuutin matkajan sisällä terveyskeskuksesta

Asukkaiden näkemys: maksimi matka-aika, jonka etäisyydellä kiireettömät sote-palvelut tulisi olla

Arvio palvelutarpeen kysynnälle ja sen kehityksestä seuraaville vuosille

Päivystävä Sairaala

- Palvelutarpeen odotetaan kasvavan väestön ikääntyessä
- Palvelukysyntään liittyy epävarmuus muiden hyvinvointialueiden asukkaiden Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelukäytön osalta

Hoito ja Hoiva

- Palvelutarpeen ja kysynnän katsotaan kasvavan suuresti kaikissa hoidon ja hoivan palveluissa vähintään vuoteen 2030 asti
- Palvelutuotantoon varataan lisää resursseja, ennaltaehkäisyä ja kevyempiä palveluita painotetaan, mutta valmistaudutaan myös raskaampien palvelujen määrälliseen lisäämiseen
- Kehitykseen vastataan erityisesti monikanavaisella palvelutuotannolla, digipalveluiden laajentamisella, prosessien kehittämisellä ja yhteistyön vahvistamisella

Perheiden Palvelut

- Lasten ja nuorten palveluissa väestörakenteen muutoksen myötä palvelutarpeen pitäisi laskea, mutta yhteiskunnalliset muutokset rakenteissa ja muut perheiden hyvinvointiin negatiivisesti vaikuttavat tekijät uhkaavat lisätä palvelutarvetta erityisesti raskaimmissa palveluissa
- Erityisenä huolenaiheena on köyhyyden ja eriarvoistumisen lisääntyminen sekä erityisasumispalveluiden puute
- Perheiden varhaisella tuella ja pärjäävyyden tukemisella pyritään vähentämään palvelutarvetta

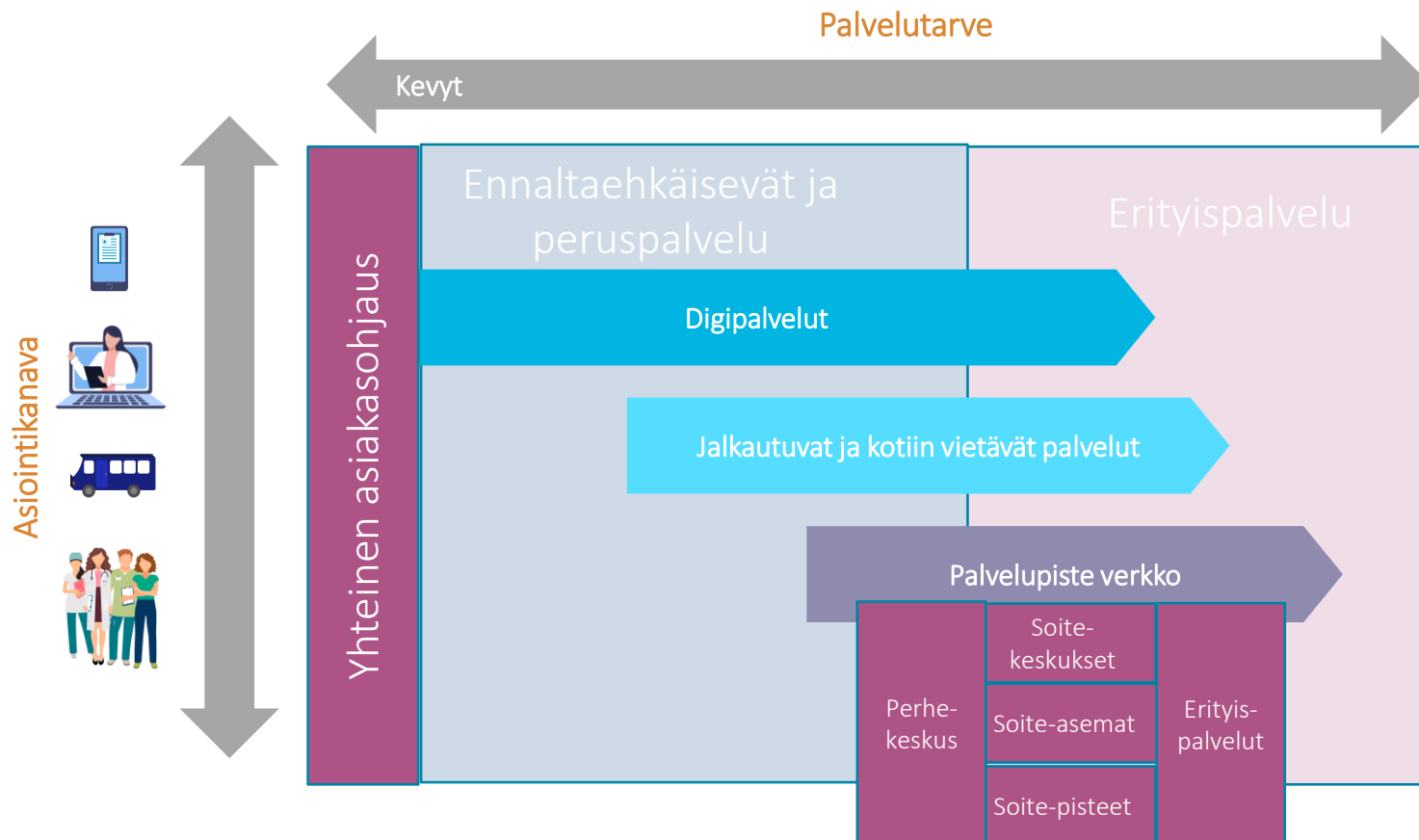
Sote-Keskus

- Palvelutarpeen katsotaan jo lisääntyneen aiemmasta, eikä trendin nähdä muuttuvan
- Käyntien aikana hoidetaan entistä useampia asioita kerralla.
- Moniongelmallisten asiakkaiden palvelutarpeeseen vastataan moniammatillisessa yhteistyössä muiden toimijoiden ja palvelualueiden kanssa
- Kysyntä kevyiden palveluiden osalta siirtyy entistä enemmän digipalveluihin

Sote-keskuksen palveluiden verkosto

Tavoitteena on, että Soiten sosiaali- ja terveystalvet muodostavat integroidun palvelukokonaisuuden, joka vastaa asukkaiden tarpeita, huomioi yhdyspinnat ja alueen erityispiirteet, osaa hyödyntää monitoimijuuutta, osallistaa asukkaita sekä pitää sote- kustannuskehityksen hallittuna. Erityisesti tavoitteena on asukkaiden osallistaminen omaan hoitoon ja ennaltaehkäisyyn.

Palveluiden verkosto rakentuu digitaalisten ja jalkautuvien palveluiden sekä palvelupisteverkon ympärille. Palvelupisteverkoston tavoitekattavuus on se, että 95% alueen asukkaista asuu 30min sisällä palveluista.

- **Perhekeskus** toimii verkostomaisesti digitaalisena palveluna sekä tarpeen mukaan eri palvelupisteissä
- **Soite-keskuksissa** on laajin palvelutarjonta. Päivystys ja vastaanotot on keskitetty Soite-keskuksiin. Soite-keskukset sijaitsevat Kokkolassa (pääterveysasema), Kannuksessa sekä Tunkkari-Pajalassa.
- **Soite-aset** on vaihteleva ja muuntuva sosiaali-terveyden- ja sairaanhoidon tarjonta. Asemilla järjestetään asiantuntijavastaanottoja, eri alan lääkäreiden vastaanottoja sekä neuvola- ja sosiaalipalveluita. Soite-aset sijaitsevat Kälviällä, Toholammilla ja Perhossa.
- **Soite-pisteet** ovat matalankynnyksen lähipalvelupisteitä, joissa on joustava palvelutarjonta. Soite-pisteet sijaitsevat Kokkolan Koivuhaassa, Lestijärvellä, Ullavassa, Lohtajalla ja Halsualla.

Soiten palvelustrategian tavoitteet

Palveluiden edellytykset ja tavoitteet päivystävän sairaalan näkökulmasta

- Organisaatiolla tulee olla muutoskyvykkyyttä ja uskallusta muutoksen tekemiseen
- Hyvinvointialueen tulee sitoutua kehitystyöhön ja sovittuihin laajennuksiin, sekä vahvistaa toimintamallien käyttöä ja toimivuutta.
- Tuotantorakenteen tulee olla kustannustehokas ja tukea päivystävä sairaalan toimintaa.
- Henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen tulee keskittyä sekä työehtojen joustavuutta vahvistaa.

Sairaala tuottaa laadukkaita, oikea-aikaisia ja modernit palvelut

Digitaaliset- ja etäpalvelut ovat keskeinen osa sairaalan palveluvalikoimaa

Yhteistyö Soiten sisällä toimii asiakaslähtöisesti

Sujuvat läpileikkaavat hoitoketjut ja -polut tukevat potilaan hoitoa

Palveluiden edellytykset ja tavoitteet Hoidon ja Hoivan näkökulmasta

- Monikanavainen palvelutuotanto ja digipalveluiden kehittäminen sekä käyttäjämäärien lisääminen on olennaisessa osassa tulevaisuuden hoidon ja hoivan palveluita
- Palveluiden toteuttaminen ja palvelutarpeen kasvuun sekä monimuotoistumiseen vastaaminen edellyttää mm. toimintamallien yhdenmukaistamista, hoitoketjujen kehittämistä ja välimuotoisen asumismuodon laajentamista

Asiakasta tuetaan kotona ja palvelut jalkautuvat arkeen

Monikanavainen palvelutuotanto helpottaa asiointia

Asiakkaiden elämänlaatua, hyvinvointia ja terveyttä edistetään lisäämällä yhteisöllistä asumista

Hoito ja palvelut jatkuvat yli sektorirajojen

Palveluiden edellytykset ja tavoitteet perheiden palveluiden näkökulmasta

- Kolmannen sektorin, kuntien ja kokemus-asiantuntijoiden parempi hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa, toteuttamisessa ja hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tukemisessa
- Ennaltaehkäisyyn kannustaminen, sen lisääminen aikaisen tunnistamisen tueksi ja raskaan palvelukäytön vähentämiseksi
- Monitoimijaisen työskentelyn, yhdessä tekemisen ja osallisuuden vahvistaminen systemisyydellä ja yhteisövaikuttavuudella

Ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea lisätään

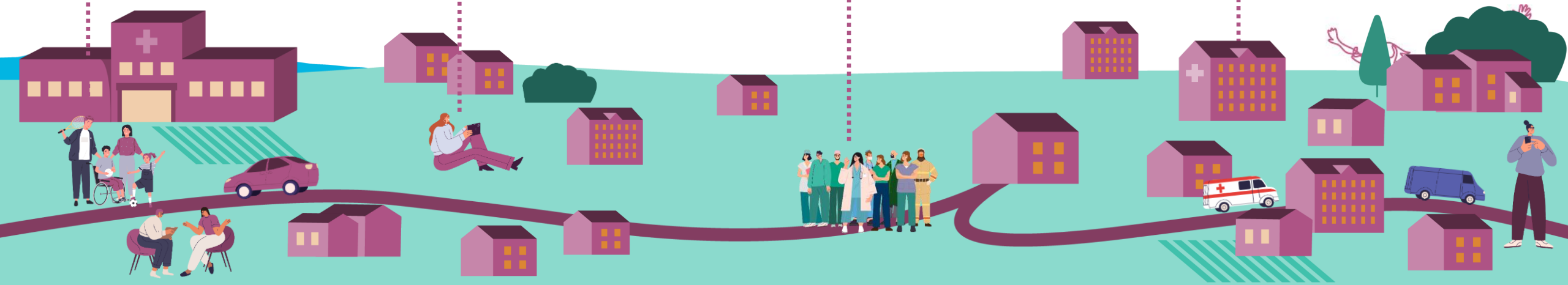
Digitaalisuuteen panostetaan

Monitoimijaisuus ja yhteistyö tukee asukkaiden hyvinvointia

Yhteistyöhön sote-keskuksen kanssa panostetaan

Palveluiden edellytykset ja tavoitteet Sote-keskuksen näkökulmasta

- Moniammatillisen yhteistyön ja selkeiden sekä sujuvien palveluketjujen kehittäminen palvelutarpeen ja kysynnän vastaamiseksi sekä asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaiseksi hoitamiseksi.
- Uusien toimintamallien ja palvelutapojen kehittäminen hyödyntäen etä- ja digipalveluita sekä kaikkia palveluverkon toimijoita
- Varmistetaan, ettei potilas- ja asiakastyössä tehdä päällekkäistä työtä

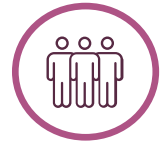
Digi-Soiten merkitys korostuu

Asiakasohjaus ja neuvonta ohjaa asiakkaan oikean palvelun piiriin

Monitoimijaisuutta syvennetään

Palvelut sovitetaan asiakkaiden tarpeeseen

SOTE-keskuksen palveluiden ja palveluverkoston tavoitetila

ASIOINTIKANAVAT

ASIAKAS

PALVELUIDEN VERKOSTO

PALVELUVALIKOIMA

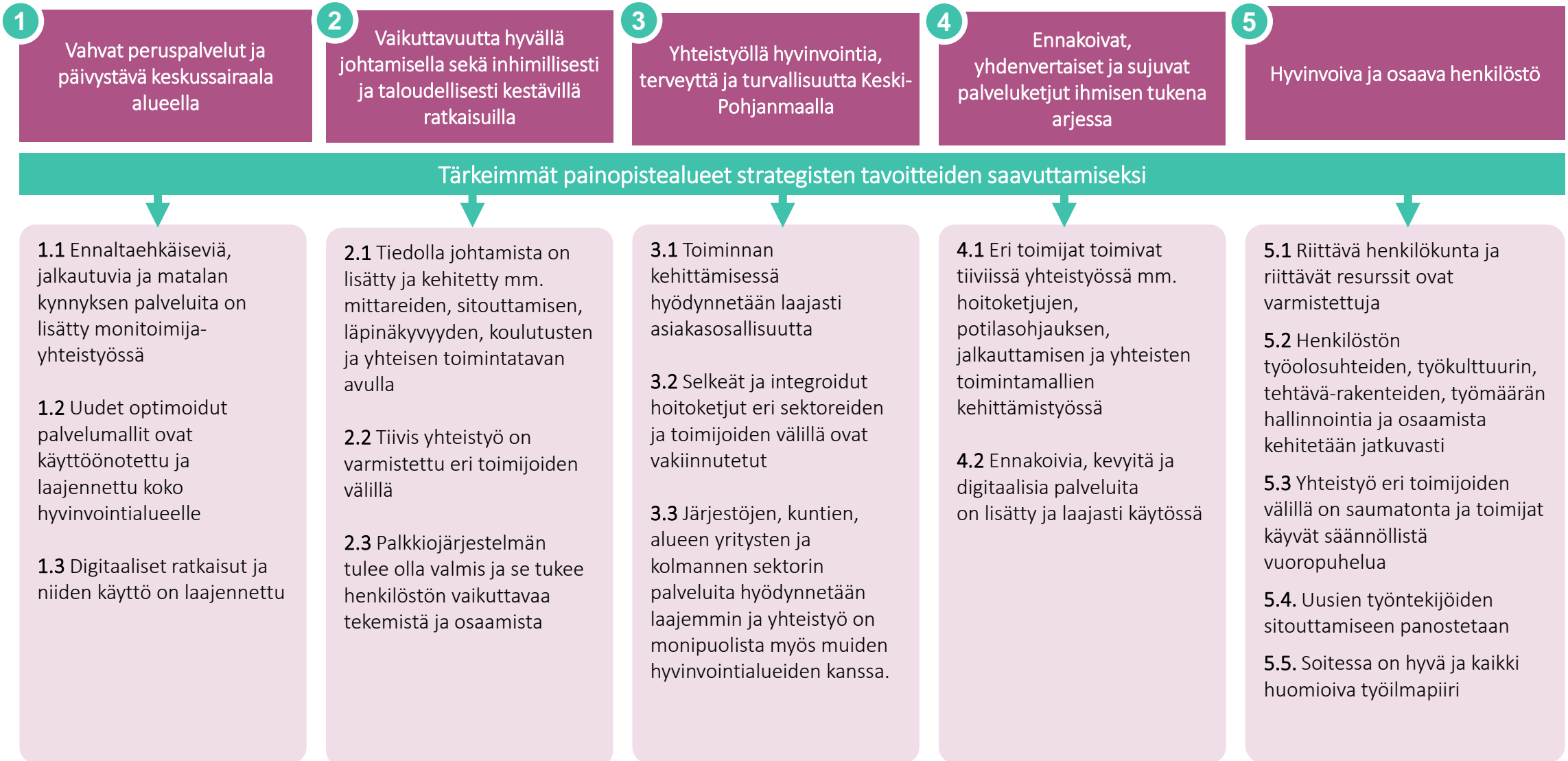
Terveyspalvelut	Suun terveydenhuolto	Sosiaalipalvelut	Mielen-terveyspalvelut	Neuvola-palvelut
Kotiin vietävät palvelut	Päihde-palvelut	Ehkäisevät palvelut	Avo-kuntoutus	Laboratorio-palvelut

Palvelujen toteuttamisen painopisteet

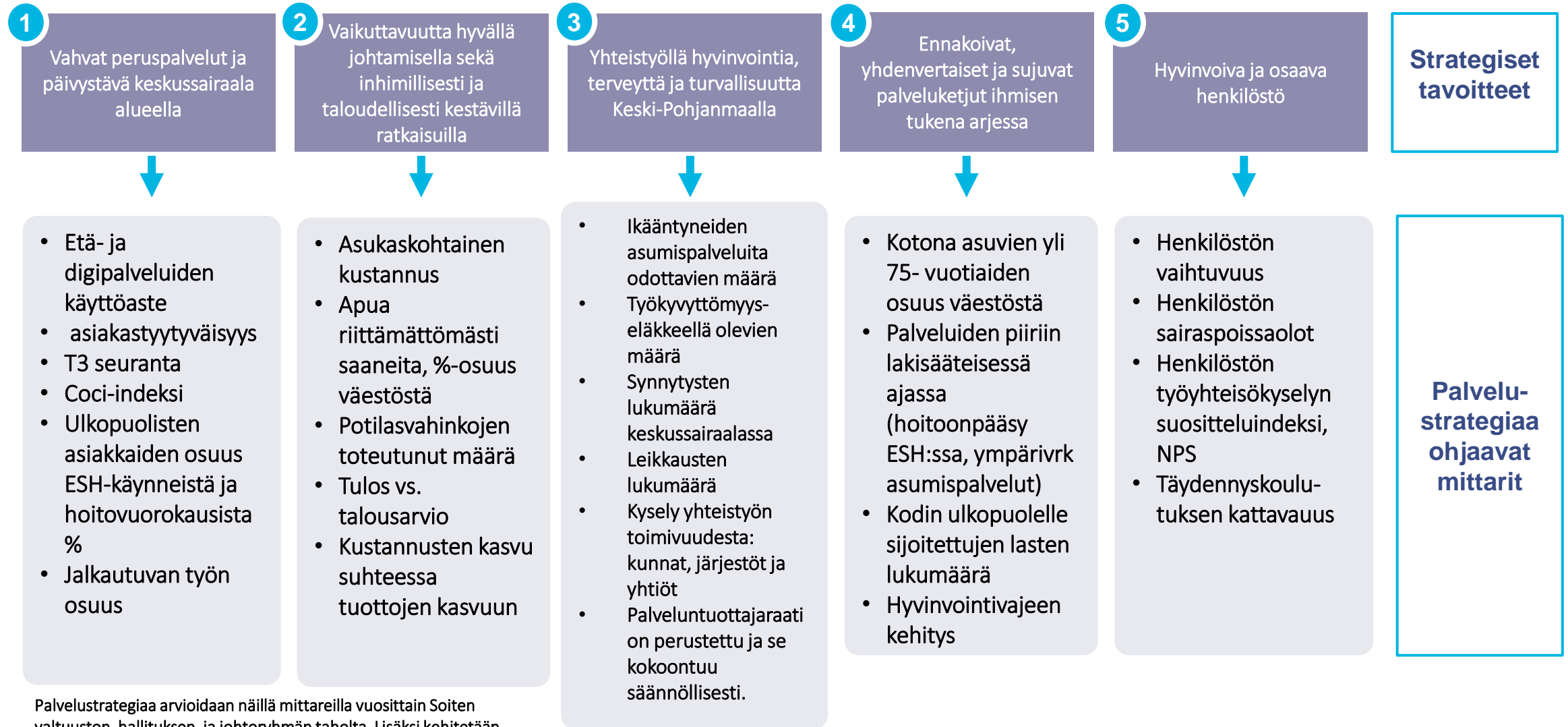
Palvelustrategian painopisteet vuosille 2022-2025

Palvelustrategian toteuttamisen arviointi ja seuranta

Palvelustrategian seuranta ja arviointi

Palvelustrategiaa arvioidaan näillä mittareilla vuosittain Soiten valtuuston, hallituksen ja johtoryhmän taholta. Lisäksi kehitetään ennaltaehkäisevän työn mittareita.